

*Н.І.Федоренко,
кандидат соціологічних наук,
доцент кафедри педагогіки і психології
КНЕУ ім. Вадима Гетьмана*

СТУДЕНТСЬКА МОЛОДЬ УКРАЇНИ: ФОРМУВАННЯ АДАПТАЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ МАЙБУТНЬОГО ФАХІВЦЯ

В сучасних умовах впровадження ринкових відносин нові соціокультурні та економічні зміни висувають перед населенням і, зокрема, перед молоддю, нові вимоги до рівня освіти та професіоналізму, який формується на конкретному освітньому потенціалі. Потреба у вищій освіті набирає особливо вираженого соціального забарвлення, оскільки здобуття вищої освіти у нас, як і в багатьох країнах, розглядається як символ вищого споживчого стандарту. Головним завданням вищої школи стає створення особистості, психологічно й духовно готової до сприйняття соціальних змін, освоєння нових цінностей і зразків поведінки, здатної до самореалізації на вільному ринку праці. Тому зростають роль і відповідальність вищої школи у створенні комплексу вмінь та навичок, які допоможуть майбутнім фахівцям успішно адаптуватися у новому соціальному середовищі і ефективно вирішувати питання, пов'язані з працевлаштуванням і кар'єрним зростанням.

У вітчизняній соціологічній науці проблеми студентської молоді активно вивчаються і висвітлюються у різних напрямках. Зокрема, їх досліджують українські соціологи В.Астахова, А.Ручка, Є.Головаха, О.Якуба та ін.

Сучасні освітні мотивації та професійні домагання студентів описують у своїх працях Ю.Пачковський, А.Яковенко, О.Бутиліна. Ціннісні орієнтації студентів проаналізовані Л.Сокурянською, О.Піменовою, О.Голіковою. Над питаннями, пов'язаними з сучасними стилями життя та аналізом різних аспектів поведінки та інноваційної активності студентської молоді, працюють Т.Пилаєва, Я.Фаріна, М.Яковенко та ін. У 2012 р. вийшла у світ колективна монографія наукового колективу Харківського національного

університету імені В.Н.Каразіна «Українське студентство у пошуках ідентичності», в якій автори створили соціальний портрет сучасного українського студентства та проаналізували зміни, які відбулися з ним упродовж останнього десятиліття.

Актуальні проблеми соціальної адаптації описали в своїх працях вітчизняні соціологи Є.Головаха, О.Злобіна, І.Нікітіна, Н.Паніна, В.Тихонович. Особливості соціальних та психологічних регуляторів соціальної адаптації розкрили зарубіжні фахівці І.Калайков, Л.Корель, Е.Маркарян, Л.Шпак та українські науковці – В.Семіченко, О.Бірченко та ін.

Впровадження інноваційних технологій в навчальний процес вищої школи розглядають П.Сауха, М.Артюшина, Н.Бутенко, Г.Ковальчук, Д.Вертипорох, Г.П'ятакова, Н.Заячківська та ін.

Незважаючи на значний теоретико-методологічний фундамент, у нинішніх умовах – складних трансформаційних процесів, що відбуваються в Україні, – наявна недостатність досліджень впливу сучасних інноваційних освітніх технологій на формування адаптаційного потенціалу майбутнього фахівця в процесі професійної підготовки у вищій школі.

Метою даної статті є з'ясування необхідності та ефективності впровадження інноваційних технологій у процес навчання у ВНЗ, спрямованого на формування адаптаційних умінь та навичок у студентів для підвищення їх конкурентоспроможності на ринку праці.

Студенти є особливою категорією у складі молоді. Це найбільш однорідна, і за віком, і за соціальними характеристиками, група, основним видом діяльності якої є навчання, підготовка до майбутньої трудової діяльності. В Україні чисельність студентів становить 2,39 млн. осіб, або 5,2 % від загальної чисельності населення. У 2012–2013 рр. тут було випущено 520,7 тис. фахівців з дипломами ВНЗ III–IV рівнів акредитації і 92,2 тис. фахівців з дипломами ВНЗ I–II рівнів акредитації [2]. Нині переважна більшість студентів ВНЗ України навчаються у ВНЗ III–IV рівнів акредитації, в динаміці трансформаційного періоду певне короткострокове зменшення чисельності студентів цих ВНЗ спостерігалось лише в першій третині 1990-х років, надалі вона зростала доволі високими темпами. Після стрімкого збільшення студентських контингентів, зокрема ВНЗ III–IV рівнів акредитації (у другій половині 1990-х та на початку поточного десятиріччя), останніми роками чисельність

студентів ВНЗ у нашій країні почала зменшуватися. Так, у ВНЗ I–II рівнів акредитації скорочення розпочалося ще у 2004 р., і за 2000–2009 рр. чисельність студентів зменшилась у півтора рази (внаслідок скорочення кількості закладів на 23 %). У ВНЗ III–IV рівнів акредитації скорочення студентських контингентів почалося 2008 р. Зрештою на початок 2009/2010 навчального року у 350 вищих навчальних закладах III–IV рівнів акредитації в Україні навчалось 2245,2 тис. студентів, що на 127,3 тис. менше, ніж у 2007/2008 навчальному році. Ця тенденція триває. На початку 2012/2013 навчального року в 334 ВНЗ III–IV рівнів акредитації в Україні навчалось вже 2129,8 тис. студентів, що на 115,4 тис. менше, ніж у 2009/2010 роках [2].

«Столицею» вищої освіти України є Київ. Молодь, яка намагається здобути вищу освіту в Києві, майже не повертається назад, в свої рідні міста і села. З одного боку, вища освіта має бути відкритою для талановитих молодих людей, незважаючи на те, де вони народилися і жили. З другого – потреба у висококваліфікованих фахівцях існує не тільки в столиці чи в окремих регіонах, де сконцентровано ВНЗ.

Останнім часом соціальний склад сучасного студентства змінюється. Скасовано пільги для робітників, дітей із сільської місцевості. Це знизило міжгенераційну мобільність студентства. Намітилася тенденція перетворення вищої освіти в спадкоємну традицію: більшість студентів має батьків з вищою освітою. Іншою соціальною рисою сучасного студентства є поява специфічної групи студентів, що навчаються на платній основі. Ті, хто поступають у ВНЗ на платній основі, як правило – вихідці з середнього прошарку населення. У такому середовищі цінують не стільки сам статус вищої освіти, скільки диплом як засіб успішного працевлаштування. Не випадково недержавні вищі навчальні заклади пропонують головним чином «ринкові» спеціальності. Однак навіть отримання такої спеціальності не гарантує сучасному випускникові вищого навчального закладу працевлаштування. У 2014 р. із загальної кількості безробітних 1,3 млн. осіб, або 77,1%, раніше працювали, а решта, 0,4 млн., шукали роботу вперше та не мали досвіду роботи. До останньої категорії належала, в основному, молодь, не працевлаштована після закінчення навчальних закладів. Так, частка осіб віком 15–24 роки серед безробітних без досвіду роботи 2014 р. становила 61,3%, а питома вага молоді віком 25–29 років – 21,5% [2].

Отже, дипломованих спеціалістів стає більше і збільшується асиметрія між попитом (набутою кваліфікацією) і пропозицією (якісні і кількісні параметри вакансій). Названі тенденції актуалізують необхідність вивчення адаптаційних можливостей сучасної студентської молоді та дослідження шляхів формування адаптаційних умінь та навичок, які конче потрібні сьогодні молодим фахівцям.

У соціологічному словнику визначено адаптацію як процес активного пристосування соціальних суб'єктів до навколишнього середовища за допомогою наявних і створюваних засобів активного пристосування. Соціальна адаптація особливо важлива тоді, коли людина потрапляє в нову соціальну обстановку, яку повинна освоювати, поділяючи її цінності і норми, використовуючи сформовані форми соціальної взаємодії і предметної діяльності. Це – нелегкий, складний, але необхідний для розвитку особистості, соціальної групи і всього суспільства процес [3, 6].

На етапі переходу до ринкових відносин актуальними специфічними особливостями соціально-психологічної адаптації випускників до нових реалій на ринку праці виступає заміна державного регулювання зайнятості індивідуальною відповідальністю і самореалізацією в працевлаштуванні. У цьому контексті зростає роль внутрішніх регуляторів соціально-психологічної адаптації, тобто здатність індивіда до гнучкої і ефективної поведінки, самоствердження. Дослідження сутності соціально-психологічної адаптації зумовлене розумінням професійного самовизначення як акту вибору сфери і роду трудової діяльності на основі узгодження особистісних ресурсів із соціально-економічною реальністю. Ця адаптація є способом взаємодії, узгодження соціального суб'єкта і соціального об'єкта. У ній відбиваються як рівень сприйняття індивідом цінностей суспільства, нового соціального порядку, так і потенціал пошукової активності особистості.

О.Бірченко вирізняє дві основні стратегії соціально-психологічної адаптації майбутніх фахівців: пасивну (консервативну) й активну (продуктивну). Результати її дослідження показали, що адаптаційний потенціал студентів випускних курсів має чітко виражений раціонально-прагматичний характер. Він виражається в прагматизації соціально-діяльнісних настанов і ціннісної свідомості. Рівень адаптованості залежить від сформованості індивідуальних якостей, що визначають активність індивідів за нових соціально-

економічних умов. Дослідження О.Бірченка показали, що студенти-випускники мають добре розвинені особливості людини ринкового суспільства – прагматизм, індивідуалізм, позитивізм. Вони чітко уявляють собі складові професійного успіху, прагнуть до нього, розуміють і вже віддають перевагу схемам індивідуальних дій у досягненні поставлених цілей [1, 10–11]. Період адаптації молоді людини після закінчення ВНЗ до професійної діяльності вважається дуже важким, бо в цей час адаптація відбувається в багатьох напрямках. Потрапляючи в принципово інші умови, хлопець чи дівчина гостро реагують на зміни і на фізіологічному, і на психічному рівнях. В період адаптації значно зростають енергетичні витрати організму. На психологічному рівні посилюється відчуття внутрішнього дискомфорту, непевності, зростає психічна напруженість, підвищуються тривожність, явний або прихований конфлікт із соціальним оточенням.

В.Семиченко вирізняє та характеризує напрями психологічної адаптації, за якими відбувається перебудова системи відносин і засобів взаємодії індивіда з іншими людьми. По-перше, це залучення індивіда в нову систему діяльності, що характеризується низкою принципових відмінностей від усього попереднього періоду цього життя. У молоді людини виникає потреба оволодіти новим алгоритмом дій, який до того ж відзначається принципово новою спрямованістю: змінюється робоче навантаження, значно розширюється спектр виконуваних дій, зростає кількість параметрів, які утримуються водночас у сфері актуального усвідомлення. При цьому вчиняються дії, які раніше, у процесі навчання у ВНЗ, не передбачалися. Змінюється також система контролю над діяльністю індивіда. По-друге, це – залучення індивіда в нову систему соціальних відносин, яке супроводжується передусім зміною ролевих позицій. По-третє – звикання до нового середовища, що потребує іншого життєвого ритму, адже різко змінюються режими праці, відпочинку і побуту. А відчутна зміна багаторічного, звичного робочого стереотипу, сприйняття нової системи орієнтацій, інших принципів організації – процес доволі складний, який може супроводжуватись негативними переживаннями, нервовими зривами і стресовими реакціями. Психологи визначили певні чинники, що поглиблюють труднощі адаптаційного періоду молоді людини на індивідуальному рівні, а саме: відсутність умінь і навичок самоорганізації, несформованість умінь здійснювати психічну саморегуляцію поведінки і діяльності;

нездатність усвідомлювати вимоги до рівня інтеграції діяльності, адже нову систему міжособистих стосунків з іншими не можна засвоїти відразу; схильність фіксуватися на негативних моментах повсякденного життя; болісні сумніви в правильності вибору професії, розбіжність між раніше сформованою ідеальною моделлю діяльності та її реальним характером, несформованість професійної позиції; незадовільні стосунки з колегами, зменшення можливостей встановлення неформальних зв'язків, що посилює переживання, пов'язані з професійними невдачами; відсутність спрямованості на конструктивне подолання труднощів [4, 63–66].

Враховуючи труднощі молодого людини в адаптаційному процесі до нових умов життя та праці сучасні вищі навчальні заклади мають активізувати зміновання, які зможуть допомогти сформувати необхідні студентам вміння та навички. Сьогодні у вищому навчальному закладі вже намітився перехід від авторитарної педагогіки до педагогіки гуманістичного розвитку особистості, від переважної уваги педагогів до накопичення знань студентів – до формування вмінь оперувати цими знаннями, від поточної організації навчання – до індивідуальної. Нова парадигма освіти зумовила оновлення фахової освіти. Все більше викладачів ВНЗ відчують потребу у впровадженні інноваційних технологій та методик, які б допомогли реалізації особистісного підходу до студента. Наприклад, впровадження таких інноваційних технологій, як тренінгові і мультимедійні, в навчальний процес дає змогу докорінно змінити ставлення до об'єкта навчання, перетворивши його на суб'єкт. Студент стає співавтором лекції, практичного заняття тощо. Підхід до студента, як центру процесу навчання, ґрунтується на повазі до його думки, на спонуканні до активності, на заохоченні до творчості. Він забезпечує підвищення навчально-виховної ефективності занять, сприяє реалізації принципів активності навчання та сприяє значному зростанню якості знань, умінь і навичок, що їх набувають студенти.

З метою дослідження ефективності впровадження інноваційних технологій у процес навчання, автор 2014 року здійснив опитування студентів 3-го курсу кредитно-економічного факультету Київського національного економічного університету імені В.Гетьмана про їх ставлення до тренінгових та мультимедійних технологій. У рамках дослідження було опитано 50 респондентів, при цьому завдання створити репрезентативну вибірку не ставилося.

Треба було розкрити ставлення студентів до тренінгових та мультимедійних технологій та під час з'ясування результативності використання цих технологій у навчальному процесі.

Як і очікувалося, впровадження тренінгових технологій у процес навчання сприймається студентами дуже позитивно. Принаймні на запитання: «Як Ви вважаєте, чи потрібно використовувати тренінгові технології навчання у ВНЗ?» 100 % респондентів відповіли «так». Серед основних причин такого ставлення, на думку респондентів, можна назвати те, що використання тренінгових технологій на заняттях зацікавлює предметом (66%), забезпечує зв'язок теорії та практики (64%) та активізує навчально-пізнавальну діяльність студентів (58%). До позитивних особливостей впровадження тренінгових технологій у навчальний процес респонденти включили: можливість залучити до процесу навчання всіх студентів (30%) і можливість ознайомитися з новим матеріалом на практиці (30%). На питання про результативність використання тренінгових технологій у навчальному процесі відповіді розподілилися таким чином. З тим, що ці технології сприяють закріпленню нових знань та формуванню вмій і навичок, погодилося 86% студентів. 60% вважають, що використання тренінгових технологій у навчальному процесі допомагає студентам самореалізовуватися і розкривати свій творчий потенціал. Водночас визнаються такі результати застосування тренінгових технологій, як формування вміння працювати в команді (42%) та вміння ефективно і швидко розв'язувати поставлені завдання (22%), а це сприяє інтенсивності навчання, результат якого досягається завдяки власній активній роботі студентів. Отже, тренінгові форми мають низку переваг перед іншими формами організації навчання. На даний момент як студенти, так і викладачі потребують подальшого впровадження та розширення сфери використання названих технологій у навчальному процесі.

Близько 70% студентів КНЕУ імені В.Гетьмана зазначили, що їхні викладачі використовують на заняттях окремі елементи тренінгових технологій. На думку 88% респондентів, це найчастіше – дискусії. Такий метод дозволяє викладачу реалізувати цілий комплекс навчальних цілей. Під час дискусії студенти вчать пропонувати і обговорювати ідеї, припущення, обстоювати різні погляди, доводити і обґрунтовувати певні позиції, погляди, підходи, визначати переваги і недоліки застосування різних методів, всебічно

аналізувати проблему і приймати певні рішення. 66% респондентів вважають, що достатньо часто та ефективно на практичних заняттях викладачі університету використовуються кейси, які допомагають їм не тільки наблизити навчання до життя, а й навчити студентів описувати, характеризувати, порівнювати, класифікувати певні ситуації і способи їх вирішення, визначати причини і наслідки їх виникнення, аналізувати і оцінювати різні способи дій, вказувати на типові помилки, пропонувати, обґрунтовувати та обирати доцільні способи подолання ситуацій. Часто-густо вдаються викладачі на заняттях і до мозкового штурму (36%). Цей метод допомагає їм спрямовувати студентів на оптимальне вирішення складних проблем, на пошук найкращої відповіді на виниклі запитання. Також на практичних заняттях організуються і проводяться навчальні ігри – рольові (24%) та ділові (22%). Ігри викликають значну активність студентів, які заохочуються можливістю отримати за виконання певного завдання якогось значущого результату (виграшу, перемоги, винагороди). Викладачі висувають досить велику кількість класифікацій навчальних ігор. Найбільш узагальнено всі ці ігри поділяються на рольові (гра-драматизація, розігрування ролей чи рольове проектування) та ділові (імітаційно-моделювальна чи професійна). Сама по собі гра містить значний мотиваційний потенціал, хоча додатково викладач може стимулювати активну участь у навчанні оцінками. Як засвідчують відповіді 30% студентів, викладачі КНЕУ імені В.Гетьмана не лише використовують окремі елементи тренінгових технологій, а й проводять частину практичних занять у формі тренінгів.

Як бачимо, в навчальному процесі вищої школи застосування тренінгів і окремих тренінгових форм і методів стає все більш поширеним. Воно не лише сприяє інтенсивності навчання, результат якого досягається завдяки власній активній роботі його учасників, а й допомагає студентам формувати необхідні їм адаптаційні уміння самоорганізації та самоконтролю. Працюючи в команді, молоді люди вчаться налагоджувати міжособисті стосунки, уникати конфліктних ситуацій, конструктивно долати перешкоди та труднощі, які виникають у процесі спільної діяльності на занятті. Необхідність презентувати здобуті результати вимагає від студентів постійно виступати перед аудиторією – ця практика допомагає їм сформулювати не лише відповідні комунікативні вміння, а й навички щодо

психічної саморегуляції поведінки і діяльності, наявність яких конче потрібна молодій людині, котра починає будувати свою кар'єру.

Важливу роль у пришвидченні професійної адаптації молоді відіграють також сучасні інформаційні технології. Сьогодні в систему освіти активно впроваджуються ті з них, які базуються на програмних продуктах якнайширшого призначення. У навчальних закладах успішно застосовуються різні програмні комплекси як відносно доступні (текстові й графічні редактори, засоби для роботи з таблицями й підготовки комп'ютерних презентацій), так і складні, часом вузькоспеціалізовані (системи програмування, системи керування базами даних, пакети символічної математики і статистичної обробки даних).

Аналізуючи результати опитування студентів у 2014 р. щодо впровадження мультимедійних технологій у процес навчання, ми звернули на такі тенденції: 72% респондентів вважають, що мультимедійні технології привертають увагу студентів до навчального процесу, 68% – що мультимедійні засоби допомагають краще сприймати теоретичний матеріал; 46% – що ці технології підвищують рівень ефективності засвоєння теоретичного матеріалу, 42% – за допомогою мультимедійних технологій викладач може створювати позитивний емоційний клімат на занятті, що посилює ефективний зворотний зв'язок з викладачем; 26% студентів впевнені, що використання інноваційних технологій зміцнює авторитет викладача як творчої особистості.

Щоб сформувати у студентів вміння працювати з інноваційними технологіями, їм пропонують вибіркові навчальні завдання, які спонукають їх самостійно створювати власні мультимедійні презентації. Така робота допомогла 76% респондентів сформувати вміння працювати з мультимедійними технологіями, у 70% вона підвищила рівень ефективності засвоєння теоретичного матеріалу, у 66% респондентів допомогла розкрити їхній творчий потенціал. На думку 28% опитаних, завдання, пов'язані з мультимедійними технологіями, активізують пізнавальну діяльність і сприяють розширенню кругозору. Самостійна робота сприяє формуванню у студентів необхідних їм професійних та адаптаційних умінь: працювати з мультимедійними технологіями, працювати в команді та ефективно презентувати свою роботу.

Сьогодні вищі навчальні заклади намагаються готувати мобіль-

них, контактних, впевнених, оперативних, відповідальних, інноваційних та всебічно розвинених спеціалістів, які зможуть швидко адаптуватися до умов сучасного ринку праці. Важливий напрямок у реалізації цього завдання – впровадження в навчальний процес інноваційних технологій, популярними серед яких є комп'ютерне та мультимедійне навчання, навчання за технологією тренінгу та ін. Ці технології допомагають формуванню у студентів багатьох адаптаційних умінь та навичок – організовувати позитивну міжособистісну взаємодію у спільноті, критично і творчо мислити в процесі вирішення професійних завдань, аналізувати і вибирати доцільні дії у складних ситуаціях; працювати в команді, здійснювати самоорганізацію та самоконтроль. Використання інноваційних технологій у системі освіти дозволяє розвивати творчий і інтелектуальний потенціал студента та його здібності, що вкрай необхідно йому як майбутньому фахівцю для досягнень успішної кар'єри.

Щоб успішно створювати особистість, готову до сприйняття соціальних змін, освоєння нових цінностей і зразків поведінки, здатну до самореалізації, вищі навчальні заклади повинні й надалі працювати над впровадженням у навчальний процес проблемно-творчих, інноваційних технологій навчання та активно вивчати процеси ефективного використання різних інноваційних технологій навчання, пов'язаних зі спеціальною підготовкою студентів до успішної поведінки в новому соціальному середовищі.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бірченко О.В. Оптимізація професійного самовизначення випускників вищих навчальних закладів України в умовах становлення ринку праці: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. соц. наук: спец. 22.00.06. // О.В. Бірченко. – Харків, 2002. – 21 с.
2. Державна служба статистики України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [www. http://ukrstat.gov.ua](http://ukrstat.gov.ua). – Назва з екрана.
3. Навчальний соціологічний словник / [заг. ред. С.А.Кравченко]. – М., 1997. – 512 с.
4. Семиченко В.А. Психологія педагогічної діяльності : Навч. посіб. – К., 2004. – 335 с.

Федоренко Н.І. Студентська молодь України: формування адаптаційного потенціалу майбутнього фахівця.

У статті дано характеристику соціальних особливостей сучасної студентської молоді та проаналізовано інноваційні технології освітньої діяльності вищої школи, спрямовані на формування адаптаційних умінь та навичок у майбутніх фахівців з метою підвищення їх конкурентоспроможності на ринку праці. Ілюструються також результати особистого дослідження автором ефективності застосування інноваційних технологій навчання в навчальній діяльності. Ці дослідження підтверджують, що впровадження інноваційних технологій у процес навчання вищої школи сприймається студентами дуже позитивно. Охоплюючи різноманітні методи та прийоми, ці технології допомагають ефективно організовувати навчальний процес та створювати комфортні умови для співпраці викладачів і студентів. Тренінгові технології допомагають формуванню багатьох професійних умінь та навичок у студентів: організації позитивної міжособистої взаємодії у спільноті, уміння аналізувати та обирати доцільні дії у складних ситуаціях; набуванню навичок роботи у команді. Використання інформаційних мультимедійних технологій у системі освіти сприяти розвитку творчого і інтелектуального потенціалу студента та його здібності, а це вкрай необхідно йому, як майбутньому фахівцю, для створення успішної кар'єри.

Ключові слова: соціологія молоді, студентська молодь, формування адаптаційних навичок у студентів, інноваційні технології у вищій освіті.

Федоренко Н.И. Студенческая молодежь Украины: формирование адаптационного потенциала будущего специалиста.

В статье дана характеристика социальных особенностей современной студенческой молодежи и проанализированы инновационные технологии образовательной деятельности высшей школы, направленные на формирование адаптационных умений и навыков у будущих специалистов с целью повышения их конкурентоспособности на рынке труда. Иллюстрируются также результаты исследования автором эффективности использования инновационных технологий обучения в учебной деятельности. Эти результаты подтверждают, что внедрение инновационных технологий в учебный процесс воспринимается студентами очень позитивно. Инновационные технологии обучения включают в себя разнообразные методы и приемы. Они помогают в эффективной организации учебного процесса и в создании комфортных условий для сотрудничества преподавателей и студентов. Тренинговые технологии способствуют формированию таких профессиональных умений у студентов, как: умение организовывать позитивное межличностное взаимодействие, анализировать и выбирать целесообразные действия, в сложных ситуациях, работать в команде. Использование информационных мультимедийных технологий в системе образования способствует

развитию творческого и интеллектуального потенциала студента и его способностей, а это крайне необходимо ему, как будущему специалисту, для создания успешной карьеры.

Ключевые слова: социология молодежи, студенческая молодежь, формирование адаптационных навыков у студентов, инновационные технологии в высшем образовании.

Fedorenko N.I. Students of Ukraine: the formation of adaptive potential of future professionals.

The article presents the characteristic of the social features of today's students and analyses innovative technologies of educational activities in higher education that affect at formation of adaptive skills of future professionals for the purpose of improving competitiveness in the labor market. The article also describes the results of personal research on the utilization efficiency of using innovative education technologies during the educative process. The research results confirm that the implementation of innovative technologies to the educative process in higher education is perceived positively by the students. Innovative education technologies include a variety of education methods and techniques. They help to develop an efficient organization of educational process and create favorable conditions for cooperation between lecturers and students. Training technologies help the formation of professional skills and habits of students as following: organization of positive interpersonal interaction in the community, analytical skills and decision-making in challenging situations; teamwork skills. The use of multimedia information technologies in higher education enables the development of creative and intellectual potential of the student and his skills, which will be essential to him as future professional for a successful career.

Key words: sociology of youth, students, the formation of adaptive skills among students, innovative technologies in higher education.